

ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

วิชา ทักษะภาษา ท ๓๐๒๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ชุดฝึกที่ ๘ คำพริ้งพราวจากร้อยกรอง

ศิริวรรณ นิมแย้ม

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจงสำหรับผู้สอน	๑
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	๒
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓
การอ่านจับใจความร้อยกรอง	๑๑
ความหมายของร้อยกรอง	๑๓
แบบฝึกที่ ๑	๑๔
วิธีการอ่านจับใจความร้อยกรอง	๑๕
แบบฝึกที่ ๒	๑๖
แบบฝึกที่ ๓	๑๗
แบบฝึกทบทวนความรู้	๒๔
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๕
บรรณานุกรม	๓๓
ภาคผนวก	๓๔
เฉลยและแนวคำตอบ แบบทดสอบและแบบฝึก	๓๕

เนื้อหา

ความหมายของร้อยกรอง

ร้อยกรอง ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒
ให้ความหมายว่าหมายถึงการเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์
ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย

คนไทยเรานั้นรู้จักใช้ร้อยกรองมาก่อนภาษาเขียน โดยการถ่ายทอดทาง
มุขปาฐะ คือการเล่าปากต่อปาก ต่อ ๆ กันมา เช่น เพลงพื้นบ้านต่าง ๆ เพลงกล่อมเด็ก
คำทายต่าง ๆ เช่น ขึ้นต้นด้วย อะไรเอ๋ย...ต้นเท่าครกใบปรกดิน จะเป็นคำคล้องจองกัน
ต่อมาเมื่อ พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทยแล้ว จึงมีการจดบันทึกที่เราเรียกว่า
วรรณกรรมลายลักษณ์อักษร

แบบฝึกที่ ๑

ความหมายของร้อยกรอง

จุดประสงค์ที่ ๑ บอกความหมายของร้อยกรองได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูกต้องและเครื่องหมาย × หน้าข้อที่ผิด

ตัวอย่าง

ก. การอ่าน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในปัจจุบัน

๑. ร้อยกรอง หมายถึง การเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นระเบียบตามบัญญัติแห่งฉันทลักษณ์

๒. ร้อยกรอง ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย

๓. คนไทยเรานั้นรู้จักใช้ภาษาเขียนมาก่อนใช้การเล่าปากต่อปาก

๔. มุขปาฐะ คือการเล่าปากต่อปากสืบต่อกันมา

๕. คำทายต่าง ๆ ที่ขึ้นต้นด้วย อะไรเอ๋ย...จะเป็นคำคล้องจองกันและถือว่าเป็นร้อยกรองช่วงแรกของไทย

๖. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ทรงเป็นผู้ประดิษฐ์อักษรไทย

๗. การจดบันทึกเราเรียกว่า วรรณกรรมมุขปาฐะ

วิธีการอ่านจับใจความร้อยกรอง

การอ่านร้อยกรองให้ถูกต้องและรวดเร็วมีแนวพิจารณาดังนี้

๑. ชื่อเรื่อง เป็นจุดชี้แนะใจความสำคัญไว้เป็นอันดับแรก

๒. แก่นเรื่อง โดยเฉพาะร้อยกรองไทยปัจจุบัน งานชิ้นหนึ่งมักมีคำประพันธ์

หลายบทแต่ละบทมีใจความสำคัญอย่างหนึ่ง เมื่อนำใจความสำคัญในแต่ละบทซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันมาพิจารณาร่วมกันจึงจะค้นพบใจความสำคัญที่สุดของร้อยกรองชิ้นนั้นได้ชัดเจนหรือบางครั้งใจความสำคัญที่สุดของคำประพันธ์ส่วนมากมักจะนิยมอยู่บทท้าย ๆ หรือบทท้ายสุดของงานประพันธ์

๓. ภูมิหลัง เป็นการสะท้อนความคิด อารมณ์สะท้อนใจของผู้แต่ง ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง การเข้าใจภูมิหลังของเหตุการณ์จะช่วยให้สามารถจับความหมายที่แท้จริงได้ง่ายยิ่งขึ้น

๔. น้ำเสียงหรือหางเสียงของผู้แต่ง บางครั้งความหมายที่แท้จริงของเรื่อง อาจจะไม่ตรงกับความหมายของถ้อยคำในร้อยกรองชิ้นนั้นเสมอไป การพยายามจับน้ำเสียงหรือหางเสียงของผู้ประพันธ์ให้ได้ว่า ดีใจ เสียใจ เสียคดี ประชด ฯลฯ จะช่วยให้จับใจความได้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

๕. อารมณ์สะท้อนใจ เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของร้อยกรองคือเพื่อให้ผู้อ่านเพติดเพตินอารมณ์หรือเกิดอารมณ์สะท้อนใจและคล้อยตามความต้องการของผู้ประพันธ์ ฉะนั้นหากมุ่งจับใจความสำคัญมากเกินไปก็อาจจะทำให้ขาดความไพเราะและอารมณ์สะท้อนใจไปได้

แบบฝึกที่ ๒

วิธีการอ่านจับใจความร้อยกรอง

จุดประสงค์ที่ ๒ บอกวิธีการอ่านจับใจความร้อยกรองได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกวิธีการอ่านจับใจความร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง
และรวดเร็วโดยการนำคำตอบไปเติมในก้อนเมฆให้ครบทุกก้อน

แบบฝึกที่ ๓
การจับใจความร้อยกรอง

จุดประสงค์ที่ ๓ สามารถอ่านจับใจความร้อยกรองได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านร้อยกรองที่กำหนดให้แล้วตอบคำถาม ดังนี้

ข้อที่ ๑

ให้นักเรียนนำคำตอบในคลังข้อความไปตอบคำถามอะไรเอ๋ย ให้ถูกต้อง

ตะไคร้ ค้างคาว นกเขา มุ้ง มะเดื่อ พริก ผักบุ้ง
กวาง มะละกอ นาฬิกา วัช คนสวมแว่นตา ถนน เทียนไข
ฝักข้าวโพด พระบิณฑบาต

ตัวอย่าง

- ก. อะไรเอ๋ย ดันเท่าครกใบปรกดิน ตะไคร้.....
- ๑. อะไรเอ๋ย เมื่อเด็กนุ่งขาว เมื่อสาวนุ่งเขียว แก่ทีเดียวนุ่งผ้าแดง .....
- ๒. อะไรเอ๋ย ใบหยัก ๆ ลูกรักเต็มคอ .....
- ๓. อะไรเอ๋ย สุกไม่หอม งอมไม่หล่น แห้งคาต้น คนกินได้ .....
- ๔. อะไรเอ๋ย แก้วนแขนเรื่อยไปไม่ตายไม่หยุด .....
- ๕. อะไรเอ๋ย ตัดหัวตัดหางเหลือกลางวาเดียว .....
- ๖. อะไรเอ๋ย นกอะไรที่ไม่ใช่ของเรา .....
- ๗. อะไรเอ๋ย เช้า ๆ สีข้างโป่ง ตะวันโแดงสีข้างยุบ .....
- ๘. อะไรเอ๋ย ใ้สีขาวกว่าตัว บนหัวจุดไฟ .....
- ๙. อะไรเอ๋ย สองหู สีตา เบื่อหนักหนา เอาขาไว้ที่หู .....
- ๑๐. อะไรเอ๋ย ยิ่งตัดยิ่งยาว .....